

"Mülk ile melekût arasındaki hicap ne kadar incedir, aralarındaki mesâfe ne kadar büyüktür! Dünya ile âhîret arasındaki yol ne kadar kısa ve ne kadar uzundur. İlim ile cehil arasındaki hicap ne kadar lâtif ve ne kadar kalındır! İman ile küfür arasındaki berzah ne kadar şeffaf ve ne kadar kesiftir..." Açıklar mısınız?

"Fesühânallah! Mülk ile melekût arasındaki hicap ne kadar incedir, aralarındaki mesâfe ne kadar büyüktür! Dünya ile âhîret arasındaki yol ne kadar kısa ve ne kadar uzundur. İlim ile cehil arasındaki hicap ne kadar lâtif ve ne kadar kalındır! İman ile küfür arasındaki berzah ne kadar şeffaf ve ne kadar kesiftir! İbadet ile mâsiyet arasındaki mesafe ne kadar kısadır! Halbuki araları Cennet ile nârın araları kadardır. Hayat ne kadar kısa, emel ne kadar uzundur! Evet, hal ile mâzi arasında öyle ince bir perde vardır ki, ruhun mâzi cihetine geçmesine mâni değildir; cesede nisbeten bitmez bir mesafedir." (1)

İnsan iki yönlüdür. Birisi latif, diğeri kesif, birisi nurani, diğeri cismani, birisi maddi, diğeri manevi vs... İşte letafet, nuraniyet ve maneviyat yönünden her şey çok yakın ve kısa iken, kesafet, cismaniyet ve maddiyat açısından her şey çok uzak ve uzundur.

Hele ki insan ibadet ve iman ile ruhaniyet derecesine ulaşmış ise, maddi ve cismani bütün kayıtlar ortadan kalkar. Adeta mazi ile müstakbel hazır zaman hükmüne geçer. Bu yüzden ruhun derece-i hayatı çok geniş ve kayıtlardan azade denilmiştir. Tam nuraniyet kazanan Peygamber Efendimizin (asv) mübarek bedeni bir anda Miraç'a gidip gelmiş ve yüzlerce yılda bitirilemeyecek manevi seyahati bir an-ı seyyalede yapıp gelmiştir.

Bu ince ve latif hakikatleri akla yaklaştırmak için bazı örnekler verelim. Mesela; insanın bedeni cismani ve maddi olduğu için, Türkiye'den Çin'e gitmesi müddet ve zaman ister; ama insandaki hayal ve fikir duyguları nurani ya da ona yakın bir latife olduğu için, bir anda zamansız gider gelir. Çin, insanın bedeni için çok uzak iken, hayal ve fikir için gayet derecede yakındır. Hem uzak hem yakın tabirlerini bu kapsamda değerlendirebiliriz.

İlim ile cehil arasındaki perde imana bakar. İlim imana ram olursa, o zaman her şey

açılır ve berraklaşır. Aynı ilim küfre ram olursa, bu kez her şey zulümata gark olur. İman etmek ile etmemek ince bir zar gibidir, bir an-ı kalptir. O an-ı kalp insanın dünyasını ya aydınlığa boğar ya da karanlığa.

İman ile bakıldığında maddi sebepler, arkasını gösteren şeffaf bir perde olurken, küfür ile bakıldığında, maddi sebepler katı ve mat bir perde olup, ahireti ve gaybi alemleri örtüyor.

İhlas ile namaz kılındığında sevap, riya için kılındığında günah oluyor.

Demek günah ile sevap arası çok yakın, adeta bir niyet zarı var aralarında. Halbuki ihlas ile kılınan namaz cennete, riya ile kılınan namaz ateşe götürüyor. Ama hakikatte cennet ile cehennem arası çok uzaktır.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Şemme](#)